N.° 19. 1838.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 23 Januarij.

VERVOLG en slot van het Reglement op het weren van Brand, binnen deze Stad, gearresteerd bij den RAAD den 11den September 1822, leit. G (zie vorige twee vervolgs nommers).

Art. 101. Niemand der alzoo in rijen geplaatste ingezetenen, zal zonder verlof van den Brandmeester, zijne plaats mogen verlaten of aan den brand gestaakt arbeid mogen ontrekken.

Art. 102. Geene nieuwsgierigen, van de Spuiten zullen zich van hunnen post mogen verwijderen of den hun opgelegden arbeid staken; maar ieder zal op zijne plaats verblijven en promptelijk aan de hem gegevene bevelen gehoorzamen.

Art. 103. De Opper- en Onder-brandmeesters zullen in al hetgeen aan hen door den Burgemeester als generalen Brandmeester; de Brandgasten, in hetgeen hun door de Opper- of Onder-brandmeesters en andere daaromtrent directie hebbende, tot het blusschen van den brand wordt bevolen, aanstonds moeten gehoorzamen; en wijders dezelven met alle beleefdheid en welvoegelijkheid bejegenen.

Art. 104. Een der Brandmeesters van iedere Spuit, zal zich bij den generalen Brandmeester begeven, om hem berigt te geven van den toestand van den brand, en van de daarnevens aangelegen panden, en zijne bevelen te ontvangen, zullende de plaats waar zich de generale Brandmeester, des dags door een wit en rood vlaggetje, en bij avond door eene brandende lantaarn op een stok, worden aangeduid.

Art. 105. De dienstdoende Schutterij zal op het eerste gerucht van brand, zich dadelijk in de wapens begeven, en vergaderen op de groote Markt voor het Stadhuis. — De Kommanderende Officier, zal op staanden voet de helft der dienstdoende Schutters detacheren naar de plaats van den brand, en het kommando van dat detachement op zich nemen; de wederhelft zal post houden voor het Stadhuis, onder kommando van den opvolgenden Officier.

Art 106. Het detachement bij den brand gedetacheerd, zal onmiddelijk staan onder de orders van den generalen Brandmeester. — Het detachement, post houdende op de hoofdplaats van het Stadhuis, zal verblijven onder de bevelen van Burgemeesteren.

Art. 107. Zoodra de Schutterij zal zijn gekomen ter plaatse van den brand, zal de kommanderende Officier, zonder nadere orders af te wachten, de volgorde van het brandend pand doen bezetten, om door de Schutters te doen waken, dat geene onnutte personen indringen.

Hij zal voorts de Schutters stellen in twee rijen, tot aan een bekwaam verre afstand, alwaar hij, door andere Schutters, zal doen formeren eenen kring, alwaar in hij het brandend pand wordt gevoerd, zal door de rij worden gesloten, en de goederen in dien gevormeerden kring, om alzoo onder de bewaring der Schutters, tot nadere dispositie, voor de eigenaren te verblijven.

Indien de gelegenheid het toelaat, om de geredde goederen in een nabij zijnde huis ter bewaring over te brengen, zal de kommanderende Officier der Schutterij, van de plaats alwaar de brand is tot aan het huis waarin de goederen zullen worden geborgen, op gelijke wijze de afstand door twee rijen Schutters doen bezetten.

Hij zal de overige Schutters stellen langs de darmen der Brandspuiten, om daarvan alle moedwilligen te verwijderen, en inzonderlijk om toe te zien, dat aan de darmen geen moedwil, schade of baldadigheid worde gepleegd.

Hij zal door de Schutters doen toezien, dat daarbij niets worde ontvreemd.

Hij zal door de Schutters doen weren alle onnutte personen, vrouwen en kinderen.

Hij zal alle oproer en vechterijen doen tegengaan en beletten.

In geval hij mocht dat de bij hem zijnde Schutters niet in genoegzamen getale zijn, om de dienst te verrigten, zal hij, met overleg van den [illegible] aanzoek kunnen doen, om [illegible] te detacheren, als zulks tot de dienst zullen geoordeeld worden.

Art. 108. De Officieren der Schutterij, en die van de garnizoen houdende Militairen, noch ook de Schutters en garnizoen houdende militairen zullen zich mogen inlaten met de directie bij den brand te voeren, mitgaders noch aan de geaffecteerden bij de Brandspuiten, noch aan de ter hulp opgekomen ingezetenen, eenige orders of bevelen geven, als zijnde zulks uitsluitend van de competentie van den generalen Brandmeester en van de Opper- en Onder-brandmeesters.

Art. 109. De generale Brandmeester zal van den Plaats-Majoor, die, in gevolge het aangehaalde bij art. 251 van het Reglement van de Garnizoens dienst, zich, met een detachement van het reserve-piket, moet begeven naar de plaats alwaar de brand is, de noodige assistentie kunnen vragen, [illegible] ingevolge het voorn. artikel, is de Plaats-Majoor verpligt, zijnen troep zijdelings te stellen, dat dezelve niet hinderlijk doch altijd disponibel zij.

Art. 110. De generale Brandmeester en de Opperbrandmeesters, zullen om het opvallen van brand bekend te maken, voorzien wezen van een gedistingeerden stok, van twee Nederlandsche ellen lengte, met Stads-kleuren, rood en wit geschilderd; en de Onderbrandmeesters, ieder eenen gelijken stok, van anderhalve Nederlandsche el lengte; de bestuurders der Brandspuiten zullen om den regter-arm dragen eenen lederen band met stads-wapen.

Art. 111. De Onder-brandmeesters zullen aanteekening houden van diegenen der Brandgasten, welke bij het ontstaan van brand, of bij het inspecteren of het loswerken der Brandspuiten, zijn achterwege gebleven. De achtergeblevenen zullen vervallen in de hierna te bepalene boete.

Art. 112. Op het eerste teeken van brand, of zons-ondergang, zal ieder inwoner verpligt zijn, het zij een lantaarn met licht voorzien, voor zijne deure te plaatsen, of wel behoorlijk licht voor zijne vensterglazen te zetten, om de straat te verlichten.

Art. 113. Niemand der geburen van het huis alwaar de brand is ontstaan, zal den toegang door deszelfs huis mogen weigeren, en niet kunnen beletten, dat van zijne waterputten en pompen wordt gebruik gemaakt; mitsgaders ook niet, dat, dit onvermijdelijk geoordeeld wordende, de slangen door betreffe huis worden gelegd.

Art. 114. De nabij gelegen gebouwen, huizen en goederen, voornamelijk die door den wind het meest aan den brand zijn blootgesteld, zal men zoo veel mogelijk trachten te bewaren, door dezelve nat te houden of met natte zeilen te dekken.

Art. 115. Ten allen tijde zullen de geburen van het huis alwaar de brand ontstaat, verpligt zijn, gedurende den brand, de grootste tobben in hun bezit, op dezelver stoepen te plaatsen, en zorg dragen, dat die gedurig vol water worden aangevuld; zij zullen, ter rekwisitie van de Brandmeesters, teenen al datgene wat van hen tot blussching van den brand zal worden gevorderd.

Art. 116. Diegene, welke eenige goederen uit de huizen waarin en waarontrent de brand is, geborgen heeft, zal dezelve binnen den tijd van vier-en-twintig uren, moeten leveren in handen van den eigenaar, en daarvan aan Burgemeesteren aangifte doen.

Art. 117. Indien het mogt gebeuren, dat tot behandeling van de Spuit, meer dan de geaffecteerde personen mogten benoodigd zijn, zullen tot de particuliere personen, bij den brand tegenwoordig, door Brandmeesteren zoo veel aan de Spuit kunnen worden te werk gesteld, als noodig zal bevonden worden, die alsdan gehouden zullen zijn aan de Spuit te [illegible]

Art. 118. Des noodig, kan ook de hulp van Metselaars, Timmerlieden, Loodgieters en andere deskundigen, als ook die van hunne knechts, hoewel geen geaffecteerden aan de Brandspuiten zijnde, worden gevorderd, en zullen zich deze daartoe dadelijk moeten laten gebruiken.

Art. 119. Op het bevel der Brandmeesters, zal zich niemand mogen ontrekken tot het aanhalen en plaatsen der brandladders en brandhaken.

Herinneren bij deze den ingezetenen, de bepalingen in voorgemelde Artikelen vervat, met last op een iegelijk zoo veel hem aangaat, om zich dien overeenkomstig te gedragen, en niet waarschuwing, dat de overtredingen, volgens Art. 128 van het onderwerpelijk Reglement en verdere daartoe betrekkelijke verordeningen, zullen worden vervolgd en gestraft.

BREDA, 18 Januarij 1838.

DE ROY, vt.

Ter ordonnantie van dezelve;

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUIKES.

Frankrijk.

PARIJS, den 19den Januarij.

Bij eene koninklijke ordonnantie, is het vesde kieskollegie van het departement der Seine bijeengeroepen, om eenen gedeputeerde te verkiezen ter vervanging van den heer [illegible], die, ook te Perpignan benoemd zijnde, deze laatstgenoemde plaats wil vertegenwoordigen.

— Omtrent de pogingen van ons gouvernement in Zwitserland, met betrekking tot den jongen *Napoleon*, meldt men in bijzondere berigten het volgende: » De door het fransch gouvernement bij de Zwitsersche autoriteiten aangeknoopte onderhandelingen om de verwijdering van den Prins *Louis Bonaparte* uit [illegible] Thurgau te bewerken, zijn, gelijk men weet, in het [illegible] slaagd. Onlangs had men beweerd, dat het fransch [illegible] de familie *Bonaparte* de vergunning om het stoffelijk overschot der hertogin van *St. Leu* naar Frankrijk over te brengen, [illegible] op de voorwaarde had verleend dat de Prins naar de Vereenigde Staten zou vertrekken, doch het schijnt in tegendeel, dat die vergunning onvoorwaardelijk is geweest.

» Men had een oogenblik geloofd dat de fransche diplomatie het ontwerp opgegeven had om den Prins *Louis Bonaparte* uit Zwitserland te verdrijven. Thans schijnt het minder, nu alle confidentiele pogingen en alle welwillendheid niet gebaat hebben, dat men officieel de zaak behandelen zal, als zijnde Frankrijk het over dit punt eens met de mogendheden die de algemeene belangen van Europa zich aantrekken."

— Men zegt dat de Prins *Talleyrand* sich sedert gisteren avond vrij ernstig ongesteld bevindt.

— Daar de zaak van het Grünenwald thans zoo goed als geschikt is, moet het bevreemding verwekken, vooral bij het tegenwoordig strenge saizoen, dat er nog zoovele bewegingen van troepen op een aantal punten van Frankrijk plaats hebben. De divisien in het noordelijk en oostelijk gedeelte des rijks zijn op den oorlogsvoet gebragt. Een der departementale dagbladen vermeldt, dat de manschappen van allerlei rang en wapenen tot de korpsen in de 1ste, 2de, 3de, 5de, 6de, 14de, 16de en 18de militaire afdeelingen gestationeerd, behoorende, in last hebben gekregen, om zich onmiddellijk bij hunne korpsen te vervoegen.

— Terwijl men sich hier te Parijs beijvert om door de instelling van historische comités de geschiedkundige gedenkstukken die nog in Frankrijk zijn overgebleven te bewaren en in stand te houden, vernoemt men uit de departementen, dat sommige plaatselijke besturen, om de eene of andere reden, zich niet ontzien dergelijke monumenten te vernietigen. Zoo vernoemt men uit Chateaubriand (Loire inférieure), dat men daar het graf van *Françoise de Foix* heeft vernietigd en hare overblijfselen verstrooid; op eene andere plaats heeft men het portaal van een oud gesticht, hetwelk met ruw en zonderling beeldhouwwerk van vroegeren tijd was voorzien en blijken gaf van den staat der kunst toenmaals, onder een nietig voorwendsel geslecht.

— Het dagblad *le Toulonnais* zegt berigten uit Bona ontvangen te hebben, die minder gunstig dan de vroegere luiden. Onder de autoriteiten, vooral de inlandsche, zouden groote misbruiken plaats hebben; de weg van Bona naar Constantine was vrij onveilig; de bey *Achmed* deed steeds al het mogelijke om zijne landgenooten tegen de christenen op te ruijen. Men maakte de opmerking dat het hier ging als met onze meeste expeditien; na de overwinning volgden onderscheidene misslagen, gebrek in het te volgen stelsel, vernieuwde stoutheid der tegenpartij, die eindelijk eene nieuwe expeditie noodzakelijk maakte. Men hoopte intusschen dat de nieuw benoemde kommandant van de provincie Bona, generaal *Galbois*, op een en ander de ngodige orde zou komen stellen.

— De berigten die men hier thans uit de spaansche hoofdstad heeft, gaan tot den 10den dezer. De Cortes waren dien dag vergaderd geweest, doch schijnen niet veel belangrijks ter behandeling te hebben gehad, daar zij sich bezig hielden met aanmerkingen te maken over de redactie van het verslag der vorige zitting in de officiele courant; waar gesproken werd over toejuichingen, welke sommige leden in die zitting ontvangen hadden.

Men heeft sich te Madrid ongerust gemaakt over de expeditie van *Basilio Garcia*; men verhaalde, dat zij sich met de benden van *Cabrera* zou vereenigen, om gezamenlijk op de hoofdstad af te gaan. De ministers hadden bij *Espartero* er op aangedrongen dat hij ter hulp van Madrid optrok, doch andere personen meenden, dat die generaal geen dwazer stap kon doen, dan een deel van zijn leger van de linie van den Ebro af te zonderen.

Uit Medina Gali wordt van den 5den gemeld, dat de afdeeling van *Basilio* den vorigen dag te Fuencha, op vijf uren van daar, had nachtverblijf gehouden. Zij bestond uit vier bataillons en twee eskadrons.

— De beurs was heden kalm en de fondsen hielden zich op denzelfden koers; staatkundig nieuws werd er niet rondgedragen. De notering was heden (19 *Januarij*) 5 pCt. 109,50; 3 pCt. 29,50; Nap. 98,00; Sp. Aandeln 20⅞; Portugal 19⅛; Rom. 1 rente

Duitschland.

Frankfort, den 15den Januarij.

Volgens de *Augsburger Allgemeine Zeitung*, zouden de voorloopige onderhandelingen wegens een huwelijk van den troonopvolger, Groothertog *Alexander*, met eene der Prinsessen, dochters van den Groothertog van *Mecklenburg Strelitz*, tot den meest gewenschten uitslag geleid hebben. De verloving van het verhoven bruidspaar zou in den zomer van dit jaar plaats hebben. Zij M. de Keizer zou, gelijk half officieel verzekerd wordt, in junij of julij van dit jaar eene reis naar Duitschland doen, en in Töplitz met den Koning van Pruissen en den Keizer van Oostenrijk zamenkomen.

— De officiele stukken betrekkelijk den aartsbisschop, welke, gedrukt, van wege de Pruissische regering zijn rondgedeeld, zijn 60 in getal en vangen aan met eene verklaring omtrent de gedingde briefwisseling, uitgegeven in den jare 1803. Verder bevatten zij [illegible], wat daartoe en het gebeurde met den verrigten en te[illegible] aartsbisschop voorgevallen is. — Het schijnt sich te bevestigen, dat het Oosteurijksche kabinet gezind is, om als bemiddelaar tusschen het hof van Rome en Berlijn tusschen beiden te treden. Eenen brief uit eerstgenoemde stad, van den 22 dezer, zulks stellig verzekerd, met bijvoeging, dat de Oostenrijksche gezant dienaangaande reeds de noodige voorschriften van zijne regering had ontvangen. Men twijfelde daarom te minder aan eene minnelijke bijlegging dezer netelige zaak.

— Uit Hanover wordt geschreven dat sedert het vertrek der hooge gasten van daar, de feesten hadden opgehouden, en Z. M. de Koning een groot gedeelte van den dag met te arbeiden in zijn kabinet doorbragt. — Daar de gestrenge konde H. M. de Koningin belette, de openbare godsdienst in de kerken bij te wonen, heeft Z. M. bevolen, dat de godsdienst door de hofpredikers, beurtelings in de Duitsche en Engelsche talen, in het paleis zal worden gehouden, zoo lang de zware vorst aanhoudt. — Naar het schijnt, is Z. M. voornemens Hanover tot eene der aanzienlijkste hofsteden te verheffen. Men zegt althans, dat een groot gedeelte van het leger aldaar in besetting zal komen, hetgeen voor sommige kleinere steden, die van hare garnizoenen leven, zeer schadelijk zal zijn. — De minister *von Schele* is in het begin dezer maand vrij ernstig ziek geweest, doch is thans aan de betere hand.

— Den 16den dezer is de onlangs bijeen geroepene buitengewone vergadering der Wurtembergsche standen geopend geweesden. Uit de openingsrede van den minister van binnenlandsche zaken, blijkt dat de standen hoofdzakelijk bijeengeroepen waren om sich bezig te houden met het onderzoek van, een ontwerp voor een nieuw wetboek van strafregt, en met de herziening van de wetgeving op het punt der tolregten. Reeds in de eerste zitting der tweede kamer, op den 17den, is het bovengemelde ontwerp van strafwetboek ingediend. In dezelfde zitting heeft de afgevaardigde *von Feuerlein* de Hanoversche aangelegenheden ter sprake gebragt, en voorgesteld dat de kamer openlijk haar leedwezen over de willekeurige afschaffing der Hanoversche grondwet betuigen en het vertrouwen uitspreken zou, dat zoowel de [illegible] Hanoversche vergadering als de Wurtembergsche regering stappen zouden doen, om door de herstelling der afgeschafte grondwet de gemoederen in Hanover en in de overige Duitsche Staten gerust te stellen. De behandeling van dat voorstel werd tot den volgenden dag uitgesteld, als wanneer men verwachtte, dat de ministers in de vergadering zouden wezen, in wier bijzijn men het gepaster oordeelde over deze aangelegenheid te spreken.

— De berigten uit Venetie, omtrent den toestand van den jeugdigen aartshertog *Frederik*, zoon van den aartshertog *Karel*, luiden gunstiger.

— Te Weenen, waren den 13den genoteerd: 5 pCt. Met. 108; 4 pCt. 100⅝; 3 pCt. 79⅛; Bankact. 1384.

Nederlanden.

Brussel, den 22sten Januarij.

Men schrijft uit 's Hage dat er laatstleden vrijdag ter gelegenheid van den verjaardag van H. K. H. Mevrouw de prinses *van Oranje*, des morgens de jeugdige bij Z. K. H. de prins van *Oranje* en des middags diner ten hove gereesde.

— Eergisteren hebben HH. KK. HH. de Hertogin en Prins *Alexander*, met Hoogstderselver zuster, Prinses *Sophie*, een uitstapje naar Rotterdam gemaakt, om het gevecht op de Maas te beschouwen.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 5den Januarij 1838, nr. 62, zijn benoemd tot leden der Evangelische Lutherasche Synode, ter vervulling der bestaande vacaturen met 1 Januarij 1838, de heeren: *J. Dücker Zimmerman*, predikant te Utrecht; secundus, *H. J. Domela Nieuwenhuis*, predikant te Utrecht; *G. Eckhart*, predikant te Groningen; secundus, *S. Gerrits*, predikant te Deventer; *J. C. Annen*, te Utrecht; secundus *J. F. L. Schröder*, boekdrukker te Utrecht; *J. Nieuwenhuis*, hoogleraar te Leijden; secundus, *J. Siegel*, te Haarlem.

Bij dezelfde besluit zijn benoemd dezelfde Synode leden tot president, de heer *J. Dücker Zimmerman*, predikant te Utrecht; tot vice-president, de heer *H. J. Domela Nieuwenhuis*, te Haarlem; en tot secretaris van den Synode, de heer *C. F. Osterius*, predikant te Amsterdam.

— De hoge koude, die wij gedurende dezen winter tot nog toe hebben ondervonden, heeft in den nacht van Maandag den 15den Januarij aanvang genomen; sedert is zij weder aanmerkelijk verminderd. Dien morgen, ten 8 ure, stond de thermometer op den hoogen Zwanenburg, op het weg Amsterdam en Haarlem, alwaar sedert vele jaren, met de meeste zorg en naauwkeurigheid waarnemingen worden gedaan, op + graad beneden 0, volgens de schaal van *Reaumur*. Op dezelfde plaats was de laagste thermo-

meterstand in het berucht jaar 1740 2 graden beneden nul, in 1776 nul, in 1795 1 graad boven nul, in 1798 1½ graad boven nul, in 1810 nul, en den 23sten Januarij 1823, des morgens ¼ voor 8 ure, 4 graden beneden nul. Op den laatstgenoemden ochtend werd nog wel hier en daar in ons vaderland een veel lagere thermometerstand, zoo als van 9 en zelfs van 11 graden onder nul, waargenomen; doch alle deskundigen weten, hoe weinige thermometers door plaatsing als anderzins, al de vereischten vereenigen, om den graad van koude met volstrekte juistheid aan te wijzen.

— Uit Scheveningen schrijft men van gisteren:

» De zee is, zoo ver men zien kan, met ijs bedekt. Heden morgen zijn er twee engelsche stoombooten voor den wal gekomen, met de brievenmalen en eenige passagiers. Onmiddellijk is eene der stoombooten weder vertrokken, met de brievenmaal en een groot aantal reizigers, waaronder er zijn, die over land van Hamburg herwaarts zijn gekomen; de andere stoomboot blijft voor den wal liggen, om op eene latere brievenmaal te wachten.

» Vier vischsloepen van Middelharnis en twee hoekers van Vlaardingen, zijn ook heden morgen voor den wal gekomen, daar er geene mogelijkheid bestaat, om in de zeegaten binnen te loopen. Een vaartuig van Vlissingen, naar hier met oesters bestemd, is in het ijs bezet geraakt; twee matrozen zijn handen en voeten bevroren, en het vaartuig zal weg zijn; de lading is evenwel met groote moeite gered.

» Men verneemt verder, dat, zoo de vorst blijft aanhouden, er boter, kaas, enz. van hier naar Frankrijk en Engeland zullen verzonden worden."

— Uit Dordrecht meldt men van Vrijdag het volgende: » Het ijs op de rivier voor deze stad is op de meting van heden, voor den Rietdijk 24, voor het Melkpoortje 24, voor het Groote hoofd 20 en voor de *Harmonie*, benedenwaarts, 21 Nederlandsche duimen dik. Met de meest mogelijke veiligheid kan het dus in alle rigtingen met wagens gepasseerd worden, en werkelijk ziet men aan de veren er op die wijs veelvuldig gebruik van maken, terwijl ook reeds sinds eenige dagen, zoowel voor deze stad als in de Noord en tot voor Rotterdam, zich allerlei ijsvermaak op vertoont, waaronder dezmaal vooral de liefhebberij van zeilen met ijsschuitjes zich doet opmerken; wordende niet zelden de afstand van hier naar Krimpen, een kleine twee uren bedragende, op die wijs in tien minuten afgelegd.

» Alles van hier naar beneden langs de Maas tot den Briel, ook de Kil en geheel het Bergsche veld achter dit eiland, tot aan de Lage Zwaluw, ligt digt, maar van laatstgemeld punt benedenwaarts is tot heden het wel vol ijs, doch dit nog drijvende, en daardoor de overtogt van den Meerdijk naar Willemsdorp uiterst moeijelijk. Sedert Woensdag verrekt van het Groote hoofd alhier, onder bestuur der stoomboot schippers, tusschen deze stad en Rotterdam, des morgens ten half 8 ure, eene slede met een paard over het ijs naar Rotterdam, ten dienste van passagiers en goederen, en is hier in den namiddag omstreeks 4 ure terug."

— Luidens berigten uit Nijmegen, van den 19den, wordt het ijs in de rivier de Waal, in verschillende rigtingen, door voetgangers en enkele rijtuigen gepasseerd. Het ijs is voor alle lasten sterk genoeg en geeft dus geen gevaar. In het open gebleven vak voor de stad, vindt men veel eendvogels, waaronder van elders onbekende soorten. De geheele rivier is overigens, tot Gorinchem, met ijs bezet en op vele punten te herzelfde vast tegen gedreven. Den 18den stond de rivier voor Nijmegen 3 el 36 50 duim; den 19 3 el 35 duim, en was dus vallende.

Uit Vreeswijk wordt van den 19den dezer geschreven, dat toen aldaar het water in de rivier de Lek op 3 el 11 duim onder nul stond; en sedert den vorigen dag dus 9 duim gevallen was; den 20sten stond het water 3 el 22 duim onder nul, en was dus in een etmaal weder 11 duim gevallen.

Verder vernemt men nog dat in het Bylandsche kanaal, en hooger op, zich het ijs sinds den 16den gezet had, — en dat boven Krimpen de rivier merk met ijs bezet was; men kon echter uit het verhang van den waterspiegel niet bespeuren, dat daar ter plaatse eene opkropping plaats had; tusschen Vreeswijk en Schoonhoven scheen het water meer tegen het vastzittende ijs te worden opgehouden. — Van Briele meldt men dat aldaar de tonnet te voet gepasseerd werd, hetgeen iets zeldzaams is en nooit dan in zeer harde winters geheurt. — Van Kampen wordt geschreven dat men aldaar met de zwaarste voertuigen den IJssel passeerde, en dat het ijs op de rivier bij het Kamperveer den 18den Januarij eene dikte van [illegible] duim had.

Uit Arnhem wordt als een voorbeeld van de strenge koude gemeld, dat de met paarden bespannen wagens en diligencen, sedert van 3000 tot 4000 ponden, beladen, over het ijs den IJssel aan het Katerveer bij die stad passeren.

— Uit Leeuwarden schrijft men van den 18den Januarij:

» De dag van Maandag ll. was alhier aan een echt nationaal Friesch volksvermaak toegewijd, hetwelk, door het fraaije weder begunstigd, duizenden toeschouwers van alle gedeelten van dit gewest herwaarts had gelokt. Eenige ingezetenen dezer stad, hadden aan *Gouden Zak-Horologie* tot prijs en een *Zilveren Zak-Tabaksdoos* tot prevuis uitgeloofd, aan de snelste schaatsenrijders; *dos en voorts*, waaronder bekende hardrijders, hadden zich tot deezen wedloop laten gebooken, en na elkander met alle inspanning de eerepalm trachten te behalen, welke mede *Harmen Roelofs Knobbe*, oud 32 jaren, woonachtig te Hallum, de prijs. De baan was lang 162 Nedl. el, en is tweemalen in den buitengemeen korten tijd van 16 seconden afgelegd. — Dit ijsvermaak, bij hetwelk door de goede directie der acht heeren, welke zich met deze taak wel hadden willen belasten, alles geregeld en in de beste orde afliep, werd niet weinig opgeluisterd door de tegenwoordigheid van een aanzienlijk getal dames, voor welke, door oplettendheid van heeren directeuren, nabij de baan, eene ruime tent was opgerigt, in welker nabijheid mede gelegenheid aanwezig was, zich van alle ververschingen te kunnen bedienen, alsmede door de fraaije muzijk onzer stedelijke schutterij, welke zich bij afwisseling liet hooren, terwijl langs den geheelen omtrek de Nederlandsche vlaggen, die bestendige tolken van den roem en de vreugde der Vriezen, wapperden. Aan de uitmuntende directie, goede politie en adsitentie van het garnizoen, heeft men den zoo goeden afloop te danken, en voorwaar heeft er niets ontbroken, hetwelk dit ijsvermaak heeft kunnen vergrooten."

— Uit St. Anna-Parochie (provincie Friesland) meldt men, van den 16den dezer, het navolgende: » Schipper *Jentje Schuitema*, met zijne turfschuit alhier liggende, waren drie zijner kinderen, een zoon van 13, een meisje van 9 en nog een van 6 jaren oud, in het vooronder, als naar gewoonte, des avonds naar kooi gegaan. Deze kinderen hadden in den vooravond, om zich te verwarmen, eenig vuur in eenen pot bij zich gehad, en het blijkt, dat hetzelve niet geheel uitgedoofd was, toen het luik gesloten werd, tijdens die kinderen ter ruste gingen. Des morgens vond de vader de beide oudste levenloos, en ondanks alle aangewende middelen, heeft geene redding plaats gehad, zijnde zij dus door kolendamp gestikt. Het jongste heeft zijn behoud te danken gehad, doordien het, des nachts wakker wordende, van de kooi gaande, bewusteloos is gevallen met het hoofd tegen een gat tot afloop van het water, en hoewel gevuld zijnde, echter zoo veel lucht heeft doorgelaten, om dit kind in den bezwijmden toestand te kunnen redden. Dit ongeluk geschiedde terwijl de moeder daags te voren bevallen was en in het kraambed in het achterste van het schip verkeerde."

— Uit Dusseldorp schrijft men van den 18den Januarij: » De Rijn heeft zich te Worms van den 15den op den 13den gezet met eene middelbare waterhoogte. Aan de Lurley, even beneden Oberwesel, heeft zich het ijs den 10den gezet, en was den 16den tot Bingen aangevoerd; met opeengeschoven ijsbergen van meer dan 6 ellen hoogte, en eene wateropstuwing van 4,70 el. Aan Urkelstein, even boven Oberwinter, zag men den 17den het vastzetten te gemoet. Te Dusseldorp was den 18den het ijs nog drijvende met 1,33 el aan de peilschaal. Den 17den was de regterarm te Wesel digt, met 1,83 el. Te Rees zette zich het ijs den 16den met 2,41 el, zoo ook den dag te Emmerik."

Ook te Gent heeft thans een verschrikkelijke brand gewoed, in den vroegen morgen van Zaterdag ll. De *Messager de Gand* geeft daarvan het volgende verslag:

» Heden morgen tusschen drie en vier ure is een brand uitgebarsten in het Augustijner-klooster, binnen deze stad. Tot heden is men in het onzekere over de oorzaak; sommigen beweren dat het vuur in de sacristy is ontstaan; anderen in de fabrijk van den heer *Paridans-Vanderwaerden*, die een groot deel van het oude klooster in gebruik had. Een gezelschap Augustijner-geestelijken bewoonde het overige deel.

» Spoedige hulp werd aangebragt, maar de vorst verstijfde de pijpen der brandspuiten en het was bijna niet mogelijk om hen te doen werken. Evenwel is het omstreeks 8 uren gelukt het vuur meester te worden en hetzelve te beperken tot de kerk en de fabrijk; deze beide gebouwen zijn geheel verteerd, want hetgeen van de kerk is overgebleven is niet herstelbaar meer. Een gevelspits van eene buitengewone hoogte op de straat uitkomende is nog staande gebleven, maar dreigt in te storten, zoodat het misschien even gevaarlijk is dezelve omver te halen als te laten staan.

» Deze brand, die men op het oogenblik dat wij dit schrijven geheel meester is, verlichtte denzen morgen bijna de geheele stad en had de bewoners in ontsteltenis gebragt. Te regt was men ten hoogste bekocht over de verderfelijke gevolgen die dezelve maken kon op een oogenblik dat rivieren en kanalen met een dikken ijskorst zijn bedekt en waarop de meeste pompen van bijzondere personen buiten staat zijn, om dienst te doen; het ware bij de strengheid van het seizoen en het lijden der armen eene ramp te meer geweest.

» Het schijnt dat de brand in het bovengedeelte der gebouwen is ontstaan, want de heer *Paridans* heeft den tijd gehad om een zeer groot deel van den voorraad zijner katoenfabrijk en eenige meubelstukken te redden. Ongelukkig is de fraaije bibliotheek van wijlen den bibliothekaris *Lammens*, die aan den heer *Van Collem* werd vermaakt, geheel eene prooi der vlammen geworden. Zulks is een groot verlies voor de wetenschappen, want zij bevatte kostbare boeken en handschriften. (In eene noot voegt de *Messager* er bij, onder te hebben vernomen dat nog een deel der boeken en der handschriften behouden was geworden.)

» De Augustijner broeders bewoonden een deel van het lokaal; zij hebben de vlugt moeten nemen, maar vooral hadden zij de zorg om een' kanker, bejaarde en zieke broeders in veiligheid te doen brengen. Hunne kerk was eene der parochien van Gent.

» Men spreekt van verscheidene ongelukken, die bij den brand zouden hebben plaats gehad. Wij weten daaromtrent niets gekerd en willen heden morgen ze maken van spreken. Wij weten zelfs niet met zekerheid of die gebouwen tegen brandschade verzekerd waren."

Het afgebrande Augustijner klooster werd in 1629 door de milddadigheid van het adelijk geslacht der *Berlaymont* gesticht; dit merkwaardig aan de broeders dat zij de verscheidene huizen, of wijken de Kapel van den Heiligen *Stephanus* omringden. De kalvinisten verkochten deze kerk in 1566, onder voorwaarde dat de koopers dezelve zouden afbreken, in zoo verre zij echter weder opgebouwd

De mede in puin verkeerde fabrijk was eene der grootste van Gent, en verschafte aan een aanzienlijk aantal menschen handenarbeid die alnu in dit strenge jaargetijde broodeloos zijn geworden.

— Uit de volgende dagorder, door den generaal *Lolivier* aan de in Luxemburg vereenigde troepen, uitmakende het belgische observatie korps ter zake van den houthak in het Grünenwald, gerigt, ziet men het berigt bevestigd dat genoemd korps ontbonden is.

» Hoofdkwartier te Bastogne, den 17den Januarij. — De generaal, bevel voerende over het expeditionnaire korps in de provincie Luxemburg, gevoelt zich genoopt, vóór het uiteengaan der troepen waaruit het is zamengesteld, dezelven zijne tevredenheid te betuigen wegens het voorbeeldig gedrag hetwelk zij gedurende hun verblijf in dit gewest gehouden hebben; — zij zullen daarvoor hunne beloaning vinden in de levendige belangstelling en de genegenheid en broederschap, die zij aan de inwoners van deze streek hebben ingeboezemd.

» De geestdrift door de troepen betoond bij de eerste oproeping des Konings om de regten en waardigheid des vaderlands te verdedigen, de uitmuntende geest die niet opgehouden heeft hun te bezielen en de volmaakte eensgezindheid die onder alle de wapenen geheerscht heeft, kunnen niet anders dan het vertrouwen versterken van den koning en der natie, welke op de getrouwheid en kracht des legers zich verlaten."

— Aan de algemeene klagt over het onbedekt zijn der wagens van de spoorwegen welke tot vervoer van reizigers van minderen stand bestemd zijn, zal thans gehoor worden gegeven.

— Ter Antwerpsche beurs van zaterdag waren genoteerd: Belg. 101¼; O. Met. 105⅝; Sp. Ard. 19⅜; Diff. 6, Nap. 92¼; Sic. 97½; Rom. L. 101⅛; ditto Cert. Antw. 99

Volgens de Londensche berigten van den 19den dezer, had H. M. de koningin *Victoria* den graaf *van Durham* tot gouverneur-generaal, vice-admiraal en kapitein-generaal van de Engelsche bezittingen in Noord-Amerika benoemd, en hem tevens opgedragen, den opstand in Opper- en Neder-Kanada ten einde te brengen. — Deze opstand is in de zitting van het parlement van den 16den, zoo als te verwachten was, reeds ter sprake gekomen, en wel naar aanleiding van de door de ministers beloofde en wettelijk ingediende voordragt, nopens het tijdelijk voorzien in het bewind van Kanada. Volgens dezelve zou de taalregeling van Neder-Kanada vooreerst worden buiten kracht gesteld, doch de benoemde commissaris-generaal tevens met volmagt tot het verleenen van eene algemeene kwijtschelding voorzien worden, daar de ministers in dezen steeds zachtheid boven gestrengheid tot stelsel hadden aangenomen. Zij hebben zich tegen de oppositie in beide huizen, welke hun achteloosheid in het zenden van troepen naar een bedreigd punt verweet, daarmede verdedigd, dat de tegenwoordigheid van eene aanzienlijke militaire magt de gemoederen verbitterd, maar niet in ontzag zou gehouden hebben. Overigens viel hun de hertog *van Wellington* bij in hunne bewering, dat men den opstand niet, immers niet als zoo nabij, heeft kunnen voorzien. De voorgeslagen maatregel vond bij de meerderheid in het parlement bijval.

— Lord *Eldon*, een der oudste engelsche staatslieden, die gedurende 25 jaren groot kanselier van Engeland was, is den 18den dezer in 86 jarigen ouderdom overleden. Reeds in 1783 werd hij in 's koninga raad geroepen; in 1799 tot pair en baron van *Eldon* en in 1821 tot graaf van *Eldon* in het graafschap Durham, en tot burggraaf van *Encombe* in het graafschap Dorset, verheven. In 1808 werd hij tot lord-kanselier van Engeland benoemd.

— Er werd te Londen gesproken van een huwelijk tusschen den markies *van Douro*, oudsten zoon van den hertog van *Wellington* met de schatrijke miss *Angelia Coutts Burdett*.

— Ten Londensche beurze van den 19den waren genoteerd gec. 91¼; Red. W. S. 12½ pCt. 52½; id. 5 pCt. 101½; Sp. Ard. 91⅝; Port. 5 pCt. 29¼, 3 pCt. 19 Braz. 72.

BRAND TE PETERSBURG EN TE LONDEN.

Op de twee meest van elkander verwijderde punten van het Noordelijke Europa grijpen bij twee, in beginselen, in denkwijze en in levensmanier op het zeerst verschillende volken twee gelijksoortige gebeurtenissen plaats, die den nadenkende leiden tot eenige beschouwingen. Schier op hetzelfde tijdstip (tusschen beide dagen verschil slechts beteekent hier niets) brandt het keizerlijk winter-paleis te St. Petersburg, en terwijl het puin daar nog rookt, breekt de vlam uit in de *Royal Exchange* te Londen; en ziet, in nog geen vierentwintig uren zijn twee hoofdsteden van twee magtige rijken (ook van den bij vergelijking minder belangrijken brand zijn een der schouwburgen in de derde groote hoofdstad van ons vaderland, in de zoo legde, niet te spreken) van luistervolle en rijke gedenkteekenen van vorigen rijkdom, welvaart en grootheid beroofd; zijn met de grootsche gedenkteekenen herwonnen al wat kunsten en wetenschappelijke ijverheid voortbrengt, al wat voor stelsels pand verkondigen, al wat de handel belangrijks bewaarde voor volgende geslachten: in den verbijsterden aanschouwer konden voor volgende geslachten: in den verbijsterden aanschouwer zeven, hetwelk nu in vlammen opging, hier de vergaderplaats geweest voor die magtige Vorsten, om de reeds uitgestrekte stichting ook inwendig op te luisteren en met alten rijkdom en wasdis van al wat voor de beschaving den menschen gegunden hun bewijs af te leggen? is niet dan prachtige buitengebouwen te houden met drie frontons voren en met dezelfde heerlijk klokkenspel en bevaarbaar centraal, van de belangrijke oorkonden des handels en wetgevers, kap uit en inwendige daar niet met elkander. Als men zich dat keizerlijk paleis met deszelfs duizendtallige bewoners voor den geest haalt, alwaar de keizer aller Russen aan het hoofd van den staet, die zijne waardigheid opluistert, zetelt; vertoonde dan dat weidsch gesticht niet de *type* der russische staatshuishouding; stond dan niet dat winterpaleis als het ware de standaard der keizerlijke alleenheerschappij? Als men zich voorstelt (en dat valt ons Nederlanders toch wel gemakkelijk) dat trotsche Londonsche beursgesticht, opgepropt met duizenden van menschen, die door hunne beschikkingen en ondernemingen aan den wereldhandel die beweging geven, welke de Londensche beurs onloochenbaar uitoefent; vertoont dan dat prachtig vierkant aan den handelgeest gewijd, niet de *type* van de Engelsche staatshuishouding; het waarachtig afschijnsel van het door en voor den handel levende, daardoor groot vrij en magtig geworden Brittannie? Zóó werden schier op denzelfden stond twee magtige, tegenover elkander staande, op elkanders grootheid naijverige staten bezocht door eenen rampslag, beide getroffen in de hoofdsteden des Rijks, in de vertegenwoordigers van het levensbeginsel des staats. Het paleis des keizers en het beursgesticht van een handeldrijvend volk werden beide eene prooi der vlammen; en bij beide ontstond de brand, zoo het voorkomt, door de warmte-geleibuizen. Bij het vergaan in puin van zooveel schats stortte het helhaftig Hoofd der Russische Natie bittere tranen; en de val van den sierlijken toren der beurs entrukte een smartelijken rouwkreet aan de bevolking van Londen. Zouden die gelijktijdige voorvallen geene nuttige strekking hebben, en zinnebeeldig voor oogen stellen, dat alle magtgevoel, wanneer het alleen op vergankelijke middelen rust, nietig is; maar dat alleen dat een degelijk en krachtvol vermogen is, wat met geene vernietiging te bedreigen is? Een nieuw winterpaleis, een nieuw beursgesticht zullen wel wederom opgerigt worden; even zoo overleven de strijdige beginselen der oosteren wester-staatkunde de wederzijdsche verliezen. Zóó zal ook uit den kampstrijd, die nu plaats heeft tusschen die beide beginselen, in het staatkundige de wereld-beschaving en vrede geboren worden; omdat beide beginselen, schoon langs verschillende wegen, gelijk doel bejagen.

Commissarissen en Heeren Leden van het Concert, de Harmonie te *Breda*, voornemens zijnde een Concert te geven, op den 26 January 1838, ten voordeele van de Armen dezer Stad, tot zoo veel mogelijke leniging der nijpende armoede en dringende nood, in dit strenge wintergetijde, brengen bij dese ter kennisse van hunne Stadgenooten, dat de Inteekening-Lijsten ten dien einde zullen rondgezonden worden. Het Programma van een Concert zal nader worden bekend gemaakt.

Breda, den 22. Januarij 1838.

Namens de Directie,
G. VAN DEN ENDEN.

*** Mijne geliefde Vrouw MARIA SOPHIA [illegible] heden voorspoedig van eene *DOCHTER*.

J. J. VAN [illegible],
Kapitein.

21. Januarij 1838.

*** Binnen deze Stad wordt gevraagd eene DIENSTMEID, voor een klein Huishouden met een Kind. Men vervoege zich bij de Uitgevers dezer.

Bij BROESE & COMP., te *Breda*, zijn de volgende NIEUWE WERKEN voorhanden:

Histoire critique et militaire des guerres de la Révolution, par *Jomini*, 12 vol. in 18°, avec quatre atlas formant ensemble 39 cartes. Prix de l'ouvrage complet . . . . . f 30.—
(Les 3 premiers *volumes* sont en vente.)

Carrion-Nisas, Essai sur l'histoire générale de l'art militaire, 2 vol. avec 14 planches . . . . . 4.—

Histoire de *Napoléon*, d'après *de Norvins*, *de Lasauses* et le général *Gourgaud*; ornée d'une jolie vignette . . . 0.85.

Genets, poésies, par *Joseph Siret* . . . . . 1.40.

Leçons de philosophie sur les principes de l'intelligence, par *M. Laromiguière*, 2 vol. . . . . 3.20.

Nouvelles leçons Françaises de Littérature et de Morale, 2 vol. 1.40.

Oeuvres complètes de *Casimir Delavigne*, 4 tom. vol. 8° . . 4.—

Paris ancien et moderne, histoire de France, divisée en douze périodes appliquées aux douze arrondissements de Paris, et justifiée par les monuments de cette ville celèbre par *J. de Marles*. Livraison 1—14 . . . . . 1.25.

Traité élémentaire d'anatomie comparée, suivi de recherches d'anatomie philosophique ou transcendante par *Geoffroy St. Hilaire*, 2 vol. texte et 2 planches . . . . . 2.20.

Histoire naturelle, générale et particulière de l'homme, par *Buffon*, nouvelle édition, par *Brunoisy* . . . . . 1.20.

Codex pharmacopée Française, rédigée par ordre du gouvernement . . . . . 2.—.

Principes élémentaires de physique, par *Biot*, 2 vol. . . . 3.—.

Leçons sur les phénomènes physiques, par *Biot*, 2 vol. . . 4.—.

Manuel de médecine légale, par *Briere de Boismont* . . . 2.25.

Te Breda, bij BROESE en COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.